

Tájékoztató a közhasznú szervezetekre vonatkozó szabályokról

Az egyesület, alapítvány, vagy az egyesülési jog alapján létrejött egyéb szervezet 2012. január 1. napjától kezdődően az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) rendelkezései szerint hozható létre és e törvényben foglaltak alapján szerezhethet közhasznú jogállást.

Az Ectv. 32. §-ában megjelölt rendelkezések alapján a jogszabály hatályba lépésétől kezdődően az *újonnan alakult szervezetek nem kérhetik a közhasznú szervezatként történő nyilvántartásba vételt*. A szabályozásból kitűnik, hogy a törvény hatályba lépését követően nyilvántartásba vett szervezetnek legalább két év működés szükséges ahhoz, hogy közhasznú szervezatként történő nyilvántartásba vételét kérhesse.

A korábbi szabályozástól eltérően az Ectv. a kiemelten közhasznú szervezetről nem rendelkezik, így *csak a közhasznú jogállás vehető nyilvántartásba*.

I.) A közhasznú jogállás megszerzésének feltételei

A.)

A szervezet működésével kapcsolatos feltételek

1.)

A szervezetet Magyarországon nyilvántartásba vették és a létesítő okiratában megjelölt közfeladat ellátására irányuló közhasznú tevékenységet folytat.

Ennek megfelelően a szervezetnek már a közhasznú szervezatként történő nyilvántartásba vételt megelőzően közhasznú tevékenységet kell folytatnia.

(Közfeladat: jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat, amit az arra kötelezett közérdekből, haszonszerzési cél nélkül, jogszabályban meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfelelően végez ideértve a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, valamint e feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra biztosítását is.

Közhasznú tevékenység: minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.)

2.)

A szervezet hozzájárul a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.

Ez a feltétel abban az esetben valósul meg, ha a szervezet szolgáltatásai a szervezet testületi tagjain, munkavállalóin, önkéntesein kívül más személyek számára is hozzáférhetők. (A feltétel fennállása az előző évi beszámoló közhasznúsági mellékletével igazolható)

3.)

A szervezet megfelelő erőforrásokkal rendelkezik.

Ez akkor valósul meg, ha az előző két lezárt üzleti évben az alábbi feltételek közül legalább egy teljesül:

a.)

az átlagos éves bevétel az egymillió forintot meghaladja vagy

b.)

a két év egybeszámított adózott eredménye nem negatív vagy

c.) személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) elérik az összes ráfordítás egynegyedét. (Ezen feltétel megállapításánál a vezető tisztségviselők juttatásait nem lehet figyelembe venni.)

4.)

A szervezet megfelelő társadalmi támogatottsággal bír.

Ez akkor valósul meg, ha az előző két lezárt üzleti évben az alábbi feltételek közül legalább egy teljesül:

a.)

a személyi jövedelemadóból az adózó rendelkezése szerint a szervezet részére felajánlott összeg eléri vagy meghaladja az összes bevétel 2%-át vagy

(Ebben az esetben a bevétel számításánál figyelmen kívül kell hagyni az államháztartás alrendszeréből folyósított pénzeszközt, ha

- annak rendeltetése az állam, vagy valamely közigazgatási szerv felelősségébe tartozó, jogszabályban meghatározott és részletesen szabályozott feladat ellátását célozza,

- nyújtása normatív alapon vagy a személyi jövedelemadó meghatározott részének adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló jogszabály szerint történik,

- az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból részben vagy egészben támogatott tevékenység fedezetére nyújtott pénzeszköz.)

b.)

a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások a két év átlagában elérik az összes ráfordítás felét vagy

c.)

a közhasznú tevékenység ellátását tartósan (két év átlagában) legalább tíz közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek megfelelően.

B.)

A szervezet létesítő okiratával kapcsolatos feltételek.

1.)

A közhasznú szervezet létesítő okiratának tartalmaznia kell az alábbiakat:

a.)

-milyen közhasznú tevékenységet folytat,

-a közhasznú tevékenységet mely közfeladathoz kapcsolódóan végzi,

-a közfeladatok teljesítését mely jogszabályhelyek írják elő

- ha tagsággal rendelkezik, akkor nem zárja ki, hogy tagjain kívül más is részesülhessen közhasznú szolgáltatásaiból;

b.)

gazdasági-vállalkozási tevékenységet csak közhasznú vagy a létesítő okiratában meghatározott egyéb céljainak megvalósítása érdekében, a közhasznú célok megvalósítását nem veszélyeztetve végez,

c.)

gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére fordítja,

d.)

közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.

2.)

Az alábbiakról vagy a létesítő okiratban vagy ennek felhatalmazása alapján belső szabályzatban kell rendelkezni:

a.)

a döntésre jogosult szerv döntéseit tartalmazó nyilvántartás vezetéséről, amely nyilvántartásnak tartalmaznia kell: a döntés tartalmát, időpontját, hatályát, a támogatók és ellenzők számarányát

b.)

a döntések érintettekkel való közlésének, illetőleg nyilvánosságra hozatalának módjáról,

c.)

a szervezet működésével kapcsolatban keletkezett iratokba történő betekintés rendjéről,

d.)

a szervezet működésének, szolgáltatása igénybevétele módjának, beszámolói közlésének nyilvánosságáról.

3.)

Ha a szervezet legfőbb szerve több tagból áll az alapító okiratnak rendelkeznie kell az alábbiakról is:

a.)

a legfőbb szerv üléseinek gyakoriságáról, az ülések összehívásának rendjéről, a napirend közlésének módjáról, az ülések nyilvánosságáról, a határozatképességről és a határozathozatal módjáról. A legfőbb szerv üléseinek száma évi egy alkalomnál kevesebb nem lehet.

(Legfőbb szerv: alapítvány kezelő szerve /kuratóriuma/ egyesület taggyűlése vagy a létesítő okiratban foglaltak szerint választott egyéb testületi szerv)

b.)

a vezető tisztségviselők összeférhetetlenségéről

(Vezető tisztségviselő: az alapítvány kezelője, kezelő szervének elnöke és tagja, felügyelő szervének elnöke és tagja az egyesület ügyintéző és képviseleti szervének elnöke és tagja, valamint felügyeleti szervének elnöke és tagja.)

c.)

a felügyelő szerv létrehozásáról, hatásköréről és működéséről amennyiben felügyelő szerv létrehozása kötelező. (Felügyelő szerv létrehozása akkor kötelező, ha a szervezet éves bevétele az ötmillió forintot meghaladja, vagy ha létrehozását jogszabály előírja. A felügyelő szerv ellenőrzi a közhasznú szervezet működését és gazdálkodását.)

d.)

a közhasznú szervezet éves beszámolója jóváhagyásának módjáról

4.)

Egy tagból álló legfőbb szerv esetén irányadó szabályok:

a.)

Az egy tagból álló legfőbb szerv köteles a felügyelő szerv, valamint a felelős személyek döntéssel kapcsolatos véleményét a döntést megelőzően beszerezni. A személyi kérdésekkel kapcsolatos döntés ez alól kivételt képez.

(Felelős személy: a vezető tisztségviselő vagy egyéb érdemi döntési jogkörrel rendelkező személy továbbá a szervezet képviseletére vagy pénzforgalmi számlája feletti rendelkezésre jogosult személy.)

A vélemény beszerzése történhet az érdekeltek összehívásával tartott ülésen vagy a vélemény írásban történő beszerzésével. A létesítő okiratnak rendelkeznie kell a véleményezési jog gyakorlásának módjáról azzal, hogy az ülésről készült jegyzőkönyvek illetőleg az írásos vélemények nyilvánosak.

Amennyiben a véleményezési jogot az érdekeltek ülés formájában gyakorolják, úgy rendelkezni kell az ülések gyakoriságáról, az ülések összehívásának rendjéről, a napirend közlésének módjáról, az ülések nyilvánosságáról, a határozathozatal módjáról.

b.)

Egy tagból álló legfőbb szerv esetén is tartalmaznia kell az alapító okiratnak a vezető tisztségviselők összeférhetetlenségére, a felügyelő szervre vonatkozó szabályokat (ha annak létrehozása kötelező), éves beszámoló jóváhagyására vonatkozó szabályokat, valamint a 2. pontban megjelölteket.

5.)

Az alapító okiratban fel kell tüntetni, hogy a közhasznú szervezet több tagból álló szerveinek ülései nyilvánosak, a nyilvánosság csak jogszabályban meghatározott esetben korlátozható.

6.)

A közhasznú szervezetnél érvényesülő összeférhetlenségi szabályokat az alapító okiratban szintén rögzíteni kell.

Az Ectv-ben megjelölt összeférhetlenségre vonatkozó szabályok:

a.)

A döntéshozatali eljárásban:

A legfőbb szerv valamint az ügyintéző és képviseleti szerv határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója a határozat alapján

- kötelezettség vagy felelősség alól mentesül vagy

- bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötenő jogügyletben egyébként érdekelt.

(Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatás.)

b.)

A vezető tisztségviselőre vonatkozóan:

A közhasznú szervezet megszűnését követő három évig nem lehet más közhasznú szervezet vezető tisztségviselője az a személy, aki korábban olyan közhasznú szervezet vezető tisztségviselője volt – annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig-

- amely jogutód nélkül szűnt meg, úgy, hogy az állami adó-és vámhatóságnál nyilvántartott adó-és vámtartozást nem egyenlítette ki,

- amellyel szemben az állami adó-és vámhatóság jelentős összegű adóhiányt tárt fel,

- amellyel szemben az állami adó-és vámhatóság üzletzárás intézkedést alkalmazott, vagy üzletzárást helyettesítő bírságot szabott ki,

- amelynek adószámát az állami adó-és vámhatóság az adózás rendjéről szóló törvény szerint felfüggesztette, illetőleg törölte.

A vezető tisztségviselő, illetve az erre jelölt személy köteles valamennyi érintett közhasznú szervezetet tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betölt.

c.)

A felügyelő szervre vonatkozóan:

Nem lehet a felügyelő szerv elnöke vagy tagja, illetve könyvvizsgálója az a személy, aki

-a legfőbb szerv, illetve az ügyintéző és képviseleti szerv elnöke vagy tagja

-a közhasznú szervezettel a megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, ha jogszabály másképp nem rendelkezik,

-a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásából részesül – kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat és az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján a létesítő okiratban foglaltaknak megfelelően nyújtott alapcél szerinti juttatást

-a fent megjelölt személyek közeli hozzátartozója.

II.) A szervezet közhasznúvá minősítése és a közhasznú jogállás nyilvántartásba történő bejegyzésére irányuló kérelem.

1.)

A szervezet közhasznúvá minősítését és a közhasznú jogállás nyilvántartásba történő bejegyzését a szervezetet nyilvántartó törvényszéktől kell kérni (Zala Megyében az eljárásra a Zalaegerszegi Törvényszék illetékes).

2.)

A kérelmet a szervezet képviselőjének, alapítvány esetében pedig az alapítónak kell benyújtania.

3.)

A kérelem az illetékes miniszter által rendszeresített űrlapon nyújtandó be.

Az űrlap alkalmazása kötelező. (Mellőzése a bíróság hiánypótlási felhívását vonja maga után.)

A kérelemhez az előírt melléleteket kell csatolni.

Az űrlap és a kitöltési útmutató – mely a csatolandó melléleteket is felsorolja – a bíróságok központi honlapján (<http://www.birosag.hu>) az „Állampolgároknak” bal oldali menüpontban „Nyomtatványok – ŰRLAPOK” cím alatt, „Kitölthető dokumentum”-ként, valamint „Nyomtatható változat”-ban is megtalálható a „Civil eljárások űrlapjai 11. 2012. (II. 29.) KIM rend” elnevezésű mappában.

III.) A közhasznú működés törvényességének felügyelete

A bíróság a szervezet közhasznú jogállását törli a jogszabályban meghatározott feltételek bekövetkezése esetén.

A közhasznú működés felett az ügyészség törvényességi felügyeletet gyakorol.

1.)

A közhasznú szervezet köteles a beszámolóját és közhasznúsági mellékletét elkészíteni, letétbe helyezni és közzétenni.

A bíróságnak minden letétbe helyezés alkalmával meg kell vizsgálnia, hogy a közhasznú szervezetekre vonatkozó, az Ectv-ben előírt feltételek teljesülnek-e. Ezen felül a bíróság a feltételek teljesülését az ügyész indítványa alapján is megvizsgálja. Amennyiben a bíróság azt állapítja meg, hogy a törvényben előírt feltételeknek a szervezet nem felel meg, úgy a szervezet közhasznú jogállását megszünteti és az erre vonatkozó adatokat a nyilvántartásból törli.

2.)

Az ügyész a bíróságon indítványozhatja a közhasznú jogállás megszüntetését, ha

a,)

a közhasznú szervezet működése és vagyonfelhasználása az Ectv-ben a létesítő okiratban vagy az annak alapján készített belső szabályzatokban foglalt rendelkezéseknek nem felel meg és ezen a szervezet az ügyészi felhívás ellenére sem változtat;

b,)

ha a szervezet a megszabott határidőn belül nem, vagy nem az előírásoknak megfelelő tartalommal teljesíti

- számviteli beszámolójának letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségét

- a szervezet letétbe helyezett beszámolója nem felel meg az Ectv-ben megjelölt feltételeknek.

IV.) Az átmeneti szabályok alkalmazása

Az Ectv. hatálybalépése előtt nyilvántartásba vett közhasznú szervezetek jogállását a jogszabályváltozás 2014. május 31. napjáig nem érinti. Ezen szervezeteknek azonban 2014. május 31. napjáig kezdeményezniük kell az Ectv. szabályai szerinti közhasznúsági nyilvántartásba vételt. 2014. június 1. napjától a bíróság törli az Ectv. hatályba lépése előtt nyilvántartásba vett közhasznú és kiemelten közhasznú jogállású szervezetek közhasznú jogállását, kivéve, ha a szervezet igazolja, hogy az Ectv. szerinti közhasznú nyilvántartásba vétel iránti kérelmet benyújtotta, és a bíróság megállapítja, hogy a szervezet a törvényi feltételeknek megfelel.